

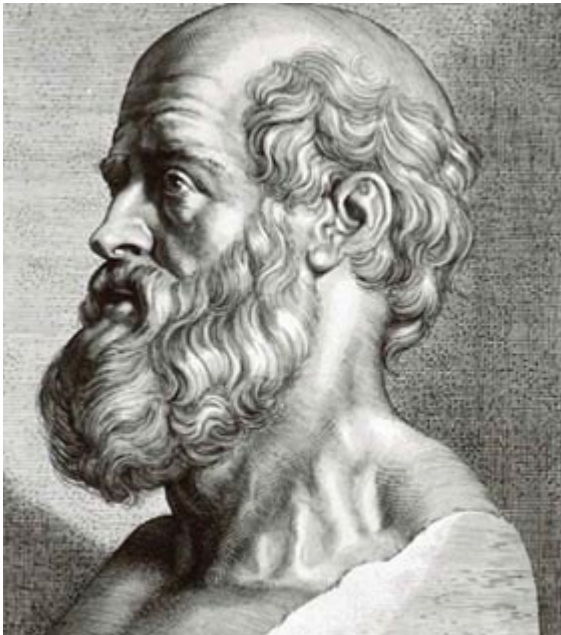
Latina – mrtvý jazyk?

Dějiny řecko–latinské lékařské
terminologie

=

dějiny medicíny

Hippokratés z Kóu

- ▶ 460 – 370 př. n. l.
- ▶ Corpus Hippocraticum (53 spisů)
- ▶ Hippocratis ius iurandum

„In via est in medicina via
sine lingua Latina“

Latinská abeceda a výslovnost

Latinská abeceda

- ▶ 24 písmen
- ▶ Chybí písmena s diakritikou; ch; w; j
- ▶ I ↔ J: maior/maior; ieiunum/jejunum x tinctura
- ▶ Kinetosis; kyphosis/cypnosis; cystis
- ▶ Y: syndesmosis
- ▶ Z: zygomaticus
- ▶ Ch: chole

Výslovnost

Vokál i:

- 1) /j/: iecur, maior
- 2) /ij/: arteria

Diftongy:

- 1) ae, oe: /é/ – aequalis, lagooena
- 2) oē: /oé/ – eupnoe

Konsonanty:

1) c:

a) /k/:

- ▶ + a, o, u – caput, costa, cubitus
- ▶ Před souhláskou – cranium
- ▶ Na konci slova – lac

b) /c/:

- ▶ Před e, i, ae, oe, y – cerebrum, circum, caecus, coeliakia, cystis

2) qu: /kv/ – aqua

3) ngu: /ngv/ – sanguis

4) su: /sv/ – suavis x superior

5) di, ni: /di/, /ni/ – digitus, nicotinum

6) ti:

a) /ti/ – tibia

b) /ci/ – functio

c) /ti/: s, x + ti – ostum, mixtuo

7) s: /z/ – nasus, pulsus, morsus, mensis, plasma

8) ex: /egz/ – exitus x extrauterinus

9) ph: /f/ – phalanx

10) rh: /r/ – rhaphe

11) th: /t/ – thorax

Délka slabik

Sēpsis post vulnus pūnctum in regiōne
abdōminālī

Čtěte:

Cancer duodeni

Dorsum linguae

Sanguis venosus

Deviatio septi nasi ad latus sinistrum

Post injectionem intravenosam

Pulvis adspersoris

Ostium venae cavae

Musculi recti, obliqui

Lobi et partes hypophuysis

Oedemata membrorum inferiorum

Auxilium celere in traumate gravi

Asthuma bronchiale

Tvarosloví

- ▶ 9 slovních druhů
- ▶ LT: substantiva, adjectiva, numeralia, praepositiones, verba
- ▶ Ohebné x neohebné slovní druhy
- ▶ Skloňování (deklinace) x časování (konjugace)
- ▶ Gramatické kategorie u substantiv: pád, číslo, rod
- ▶ Ablativ = lokál + instrumentál

Substantiva – deklinace

I. deklinace: **ā-kmeny** (venārum)

II. deklinace: **ō-kmeny** (musculōrum)

III. deklinace:

a) **Souhláskové kmeny** (pulmonum)

b) **i-kmeny**: aurim

IV. deklinace: **u-kmeny** (processum)

V. deklinace: **ē-kmeny** (facierum)

5 deklinací u substantiv

x

3 deklinace u adjektiv

x

4 konjugace u sloves

Lékařské termíny

1) Jednoslovné: clavícula

2) Dvouslovné:

a) Clavicula fracta: subst. + adj. (PKS);
Musculus adductor: subst. + subst. (nom., PKS)

b) Dorsum nasi: subst. + subst. (gen., PKN)
Medicamentum contra dolorem (akuz., PKN)
Influenza cum pneumonia (abl., PKN)

3) Víceslovné:

Status gravis post infarctum parietis anterioris ventriculi cordis
sinistri